

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора, Пітина Мар'яна

Петровича на дисертаційну роботу Аكوпова Олега Едуардовича за темою:

«Структура та зміст фізичної підготовки боксерів на етапі початкової підготовки»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)

з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми. Спортивні єдиноборства становлять особливу групу видів спорту, що передбачає безпосереднє протиставлення спортсменами власного рівня підготовленості в умовах змагальної діяльності.

Бокс як один з найбільш популярних та видовищних видів спортивних єдиноборств постійно привертає увагу глядачів і фахівців. Це є підставами для сталого розвитку виду спорту та постійного збільшення кількості дітей, залучених до занять.

Проте упродовж останнього періоду існування спорту, зокрема боксу на теренах України наявні суттєві кризові явища. Починаючи з березня 2020 року – пандемія COVID-19, а з лютого 2022 року – військова агресія зі сторони рф спричинили до того, що українські спортсмени змушені перебувати в умовах дистанційного навчально-тренувального процесу.

У цих умовах О. Е. Аковову вдалося реалізувати наукове дослідження, пов'язане із вирішенням актуального науково-практичного завдання щодо наукового обґрунтування структури та змісту фізичної підготовки боксерів на етапі початкової підготовки в умовах онлайн-тренувань для підвищення ефективності навчально-тренувального процесу.

Цінним є те, що здобувач зосередив свою увагу на етапі початкової підготовки, що у системі багаторічного удосконалення відіграє важливу роль, адже покликаний зміцнити здоров'я юних спортсменів, сприяти їхньому гармонійному розвитку, формувати мотивацію до занять спортом, оволодіння основами «школи» боксу на тлі достатньої фізичної підготовленості спортсменів.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Обґрунтування наукових результатів проведено на попередньо отриманих якісних даних теоретичного та емпіричного характеру і використанні якісних методів дослідження.

Структура та зміст дисертації містить усі компоненти передбачені кваліфікаційними вимогами. Серед них: анотації, перелік умовних скорочень, вступ, п'ять розділів основного тексту, висновки, практичні рекомендації, літературу та додатки.

Загалом дисертаційна робота виконана на 234 сторінках, з яких обсяг основного тексту та становить 168 сторінок, що є достатнім для кваліфікаційних робіт такого виду.

Аналізування дисертаційної роботи вказало на те, що у вступі чітко обґрунтовано актуальність науково-прикладної проблеми, подано достатньо узгоджений науковий апарат дослідження (сформульовано мету та завдання, об'єкт та предмет роботи). Логічно та послідовно подано опис використаних в роботі методів дослідження.

У першому розділі «Особливості фізичної підготовки боксерів на етапі початкової підготовки» автором розкрито сучасні тенденції розвитку боксу на міжнародній спортивній арені, висвітлено науково-методичні основи системи підготовки боксерів на етапі початкової підготовки та особливості побудови процесу фізичної підготовки боксерів на цьому ж етапі. Окремо показано особливості психофізичного стану та адаптацію до фізичних навантажень дітей 10-11 років, що відповідає етапу початкової підготовки.

У другому розділі «Методи та організація дослідження» висвітлено особливості усієї сукупності методів, що було застосовано для вирішення основних завдань дослідження. Серед значного переліку представлені та деталізовано описано такі методи: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, педагогічне спостереження, метод антропометрії, функціональні методики дослідження, педагогічне тестування, педагогічний експеримент, методи математичної статистики.

Організація дослідження передбачала чотири етапи впродовж 2019–2023 років. Основне дослідження виконано із залученням 28 юних боксерів 10-11 років, які займалися на етапі початкової підготовки на констатувальному етапі та 15 юних боксерів – на формувальному етапі педагогічного експерименту.

Важливо, що О.Е. Акопову вдалося переорієнтувати основні акценти наукового дослідження у надзвичайно складних умовах впровадження карантинних обмежень та започаткувати вирішення актуального науково-практичного завдання з фізичної підготовки юних боксерів в об'єктивно змінених умовах проведення навчально-тренувального процесу он-лайн.

У третьому розділі «Фізичний стан боксерів 10-11 років на етапі початкової підготовки» подано власні результати автора та дані щодо рівня й взаємозв'язків між показниками фізичного стану, фізичної підготовленості боксерів 10-11 років на етапі початкової підготовки.

У четвертому розділі «Експериментальне обґрунтування структури та змісту фізичної підготовки спортсменів, які займаються боксом на етапі початкової підготовки в умовах онлайн-тренувань» власне розкрито структуру та зміст фізичної підготовки боксерів 10-11 років на етапі початкової підготовки в умовах онлайн-тренувань та подано зміни основних показників рівня фізичного стану та фізичної підготовленості боксерів 10-11 років протягом першого року тренувань на етапі початкової підготовки, а також деталізовано їх залежно від типу нервової системи.

У завершальному п'ятому розділі дисертаційної роботи увагу зосереджено на доведенні основних результатів дослідження та їх зіставленні з наявними науковими та методичними даними за обраним науковим напрямом.

Підсумком роботи є достатньо якісні за формулюваннями висновки, які впливають зі змісту роботи, є логічними, слугують віддзеркаленням основних завдань дисертаційної роботи та результатів їхнього розв'язання.

Виходячи з аналізу змісту основної частини дисертації, можемо дійти висновку, що мета та завдання дисертаційної роботи як кваліфікаційної праці в ході виконання дослідження були досягнуті.

Вивчення змісту роботи вказує на достатньо вивірену структуру, дотримання послідовності й логіки викладу матеріалу, узгодженого формулювання науково-методологічного компоненту дисертаційної роботи та узгодженості різних складових тексту кваліфікаційної праці.

Основними положеннями наукової новизни, які становлять науковий результат автора, виносяться на захист та мають обґрунтування в тексті дисертаційної роботи є наступні.

Уперше розроблено структуру та зміст фізичної підготовки боксерів на етапі початкової підготовки в умовах он-лайн тренувань із визначенням змісту та обсягу різних видів фізичної підготовки (загальної, спеціальної та допоміжної). Це, своєю чергою узгоджено із метою, завданнями та спрямованістю етапу початкової підготовки. До того ж уперше науково обґрунтовано використання засобів фізичної підготовки боксерів 10-11 років в умовах он-лайн тренувань в залежності від типу нервової системи із визначенням параметрів фізичних навантажень, на тлі потреби засвоєння елементів «школи» боксу; обговорено організаційно-методичні умови проведення он-лайн тренувань з боксу на етапі початкової підготовки із виокремленням організаційного, діагностичного, програмно-методичного та контрольного блоків.

Також було удосконалено інформацію про особливості формування мотивації до систематичних занять спортом; організацію навчально-тренувального процесу на етапі початкової підготовки та набули подальшого розвитку уявлення щодо показників фізичного розвитку спортсменів-єдиноборців й загалом особливостей підготовки юних боксерів в умовах дистанційної організації навчально-тренувального процесу.

Повнота викладу наукових результатів в публікаціях. За результатами виконання дисертаційної роботи виконано 10 праць. З них чотири статі у фахових виданнях України сфери фізичної культури і спорту, що відображають основні результати дослідження та шість праць апробаційного характеру.

Окрім цього основні результати дослідження отримали обговорення на дев'яти наукових конференціях різного рівня, доповідалися на засіданнях

Міжнародних конференцій «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2020-2021), Міжнародної наукової інтернет-конференції «Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я» (Черкаси, 2020, 2021), Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту та фізичної терапії, ерготерапії» (Дніпро, 2022, 2023), ІХ Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Фізичне виховання, спорт та здоров'я людини: досвід, проблеми, перспективи (у циклі Анохінських читань)» (Київ, 2021), VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Спортивна наука – 2022» (Житомир, 2022), регіональної науково-практичної конференції «Молоді науковці – спорту Придніпров'я» (Дніпро, 2023).

Результати дослідження впроваджено у роботу КПНЗ «КДЮСШ з боксу та єдиноборств» ДМР, відокремленого структурного підрозділу ГО Всеукраїнської федерації змішаних єдиноборств ММА України у Харківській області; освітній процес кафедри боксу, боротьби та важкої атлетики Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту з дисциплін «Теорія та методика обраного виду спорту (бокс)» та «Теорія, методика боксу»; зміст курсів підвищення кваліфікації для тренерів та інших фахівців з фізичної культури і спорту з дисципліни «Теорія і методика підготовки спортсменів», кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту Запорізького національного університету.

Детальне аналізування структури та змісту дисертації, а також вивчення наукових публікацій автора за напрямом дослідження дали підстави стверджувати про *відсутність ознак порушення принципів академічної доброчесності*.

Стиль та мова дисертації. Дисертація виконана українською літературною мовою, лаконічно, із дотриманням наукового стилю викладу результатів дослідження, методично грамотно та містить малу кількість граматичних, технічних та стилістичних помилок.

Пропозиції та дискусійні положення:

Внаслідок об'єктивного зміщення акцентів спрямованості наукового дослідження упродовж першого етапу (2019-2020 роки) щодо організації фізичної підготовки в умовах навчально-тренувального процесу он-лайн, варто було б у

змісті першого розділу більше уваги зосередити власне на особливостях проведення он-лайн занять спортом;

Доцільно було б пронумерувати висновки до першого, третього та четвертого розділів дисертаційної роботи, що б покращило розуміння отриманих змістових блоків проведених узагальнень;

На ст. 61 (Розділ 2) необхідно деталізувати особливості застосованого методу педагогічного спостереження та дати роз'яснення щодо змісту його застосування при аналізі побудови тренувального процесу, встановленні відповідності змісту занять завданням та методам, визначенні правильної послідовності тренувальних вправ протягом заняття тощо;

Вважаємо, що застосування схожих за спрямованістю фізичного навантаження тестів («Біг на 30 м», «Біг на 60 м») є недоречним для юних боксерів 10-11 років, так як в обох випадках дають можливість оцінювати рівень розвитку швидкісних здібностей. Автору варто було б зупинитися на виборі одного з цих тестів;

Потребує додаткового пояснення необхідність залучення орієнтовних навчальних нормативи для оцінювання розвитку фізичних якостей учнів 5 класів закладів загальної середньої освіти (ст. 74, табл. 2.12) при контролі фізичної підготовленості юних боксерів на етапі початкової підготовки;

На наш погляд дані щодо взаємозв'язків між показниками фізичного стану боксерів 10-11 років на етапі початкової підготовки для кращої візуалізації варто було б представити у вигляді кореляційної матриці, так як це зроблено для показників загальної фізичної підготовленості боксерів 10-11 років (табл. 3.9, ст. 94). Також для низки таблиць у розділі 3 потребують зазначення у примітках критичні значення;

Потребують уточнення організаційні особливості проведеного дослідження: на ст. 113 вказано загальну тривалість занять у мікроциклі обсягом 120 хв., проте на ст. 141 йдеться про дві академічні години; не розкрито особливості застосування ігрового та змагального методів спортивної підготовки (ст. 142). Також дискусійним вважаємо чітку структурування навчально-тренувального

процесу спортсменів на етапі початкової підготовки на мікро- та мезоцикли (ст. 122, 123 та інші), що більш характерне для кваліфікованих спортсменів.

Проте зазначені пропозиції та дискусійні положення не знижують рівень отриманих наукових результатів дисертаційного дослідження.

Висновок. Дисертаційна робота Олега Едуардовича Аكوпова на тему «Структура та зміст фізичної підготовки боксерів на етапі початкової підготовки», є завершеним самостійним дослідженням, що відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами)», «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року, №44), а її автор Олег Едуардович Аковов заслуговує присудження ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри теорії спорту та фізичної культури
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського

М.П. Пітин

Проректор з науково-педагогічної роботи
та міжнародних зв'язків

Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського,
канд. біол.наук., професор

А.С. Вовканича